

Vergaderjaar 2025–2026

28 140

Evaluatie orgaandonatie

Nr. 127

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 19 mei 2026.

De wens om over de voorgenomen voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling nadere inlichtingen te ontvangen kan door ten minste dertig leden van de Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 18 juni 2026.

De voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling kan niet eerder worden gedaan dan op 19 juni 2026 dan wel binnen veertien dagen na het verstrekken van de in de vorige volzin bedoelde inlichtingen.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2026

Hierbij zend het kabinet u de wijzigingstekst, houdende de wijziging van de Subsidieregeling donatie bij leven (hierna: Subsidieregeling) in verband met de verlenging van de werkingsduur en actualisering.

De voorlegging komt voort uit het kader van artikel 4.10 van de Comptabiliteitswet 2016 en biedt de Kamer de mogelijkheid zich uit te spreken over de voorgenomen wijziging van de Subsidieregeling voordat deze door mij en het kabinet zal worden vastgesteld.

Aanleiding

De Subsidieregeling is op basis van de vijfjaarlijkse verplichting vanuit artikel 4:24 van de Algemene wet bestuursrecht geëvalueerd. De evaluatie is in opdracht van het Ministerie van VWS als beleidsverantwoordelijke uitgevoerd door het onderzoeksbureau Significant Groep met betrokkenheid van de Nederlandse Transplantatie Stichting (hierna: NTS).¹ De NTS voert de Subsidieregeling in opdracht van de Minister van VWS uit.

Achtergrond

De Subsidieregeling is in 2009 ingesteld met als doel het vergoeden van onkosten die de donor voor, tijdens of na de donatie maakt, en die elders niet worden vergoed. De Subsidieregeling is daarmee een vangnetregeling die probeert zoveel mogelijk financiële barrières weg te nemen die een beslissing tot donatie bij leven in de weg kunnen staan. Naar aanleiding van eerdere evaluaties in 2016 en 2021 zijn diverse aanpassingen gedaan en is de regeling verder vereenvoudigd en uitgebreid.²

¹ Kamerstukken II 2025/26, 28 140, nr. 126

² Staatscourant nr. 14895, 24 maart 2016 en Staatscourant nr. 34287, 6 juli 2021

In de onderzoeksperiode van de evaluatie (2021–2025) hebben 2.129 donoren een aanvraag voor een vergoeding ingediend, dat is 87% van alle donoren die bij leven een nier gedoneerd hebben en 81% van alle donoren die een deel van hun lever hebben gedoneerd.³ In deze periode werd gemiddeld 98% van de aangevraagde subsidie toegekend. In totaal werd in de onderzoeksperiode ruim € 3,2 miljoen toegekend wat neerkomt op gemiddeld € 1.523 per donor.⁴

De belangrijkste bevindingen van de onderzoekers zijn:

- De Subsidieregeling draagt aantoonbaar bij aan het wegnemen van financiële drempels en biedt praktische en psychologische geruststelling voor donoren. De donoren zijn tevreden over het bestaan van de regeling, maar voor het merendeel van de donoren is de regeling niet bepalend geweest voor de beslissing om daadwerkelijk te doneren. Het besluit van de donor om bij leven te doneren blijkt vooral ingegeven te zijn vanuit moreel bewustzijn en de relatie met de patiënt. Hierbij is de Subsidieregeling helpend en ondersteunend geweest;
- Een groot deel van de donoren vraagt een subsidie aan en het grootste deel van deze aanvragen wordt volledig goedgekeurd. Dit bevestigt dat de regeling in de praktijk toegankelijk en effectief is voor de doelgroep;
- Zowel de donoren als de zorgprofessionals zijn tevreden over de afhandeling van de subsidieaanvraag door de NTS;
- De donoren en zorgprofessionals zien een verbetering in het verder vereenvoudigen van de administratieve stappen, het versterken van de ondersteuning daarbij en het aanpassen van vergoedingen van bepaalde kostenposten;
- Er worden kleine verschillen gevonden in het aantal subsidieaanvragen ten opzichte van het aantal donaties tussen de ziekenhuizen;
- In uitzonderingssituaties, zoals huishoudelijke hulp uit het informele netwerk van de donor en extra reis- en verblijfkosten van een donor uit het buitenland, volstaat de Subsidieregeling niet altijd.

Wijzigingen van de subsidieregeling

De Kamer is op 16 maart 2026 middels een brief geïnformeerd met daarin de door het kabinet voorgenomen beleidsreactie navolgend het evaluatierapport.⁵ Hieronder licht het kabinet toe hoe deze beleidsreactie vertaald is naar de wijzigingstekst die bijgevoegd is bij deze brief:

- De indexatie van de afgelopen vijf jaar is meegenomen en ook de inflatiecorrectie voor de komende twee jaar. Hierdoor zullen de komende jaren de bedragen beter aansluiten bij de actuele situatie en heeft de donor duidelijkheid over de bedragen. Daarnaast blijft het mogelijk om halverwege de looptijd van de Subsidieregeling te beoordelen of deze, gezien de actuele economische situatie en inflatie, nog voldoende toereikend is. De indexatie betreft een percentage van 27,51% voor onderstaande posten, waar nodig is afgerond naar gehele bedragen:
 - Het maximaal bedrag voor gedeelde inkomsten van de donor gedurende de voorbereiding, de uitvoering en het herstel of na de donatie worden aangepast van maximaal € 2.600 per week naar € 3.315;
 - Het bedrag voor huishoudelijke hulp zal van € 300 verhoogd worden naar «€ 383»;
 - De bedragen verhoogd worden volgens onderstaande tabel;

³ In de periode 2016–2020: 2.191 donoren

⁴ In de periode 2016–2020: in totaal € 3,2 miljoen en gemiddeld € 1.499 per donor

⁵ Kamerstukken II 2025/26, 28 140, nr. 126

Afstand woning persoon tot ziekenhuis waar donatie plaatsvindt	Oorspronkelijk bedrag – Per dag dat donor in het ziekenhuis is opgenomen	Gewijzigd bedrag – Per dag dat donor in het ziekenhuis is opgenomen
0 tot 10 km	6,50	€ 9
10 tot 50 km	20	€ 26
50 tot 100 km	32	€ 41
100 tot 150 km	42	€ 54
150 km of meer	48	€ 62

- Voor de donor afkomstig uit het buitenland wordt de etmaalvergoeding van € 9 verhoogd naar € 12 en wordt de eenmalige uitkering voor de donor afkomstig buiten Europa van € 100 verhoogd naar € 128;
 - Het eenmalige bedrag voor overige kosten zal in geval van nierdonatie van € 381 verhoogd worden naar € 486. In geval van leverdonatie zal het eenmalige bedrag van € 425 verhoogd worden naar € 542. In geval een donatie niet heeft plaats kunnen vinden maar het voortraject wel is gestart, zal de € 110 verhoogd worden naar € 141.
 - Bij de indexatie voor hotelovernachtingen en logies is bovenstaande indexatiecorrectie toegepast samen met een correctie voor de recente btw-stijging. Dit komt neer op een totale correctie van 42,81%:
 - Voor de donor uit het buitenland zal de € 99 verhoogd worden naar € 142;
 - Voor de persoon die de donor bijstaat in het traject zal het bedrag van € 99 worden verhoogd naar € 142.
 - In de toelichting is een verduidelijking opgenomen wat betreft (informele) huishoudelijke hulp, zo is verder verduidelijkt dat deze informeel van aard mag zijn en wat er onder huishoudelijke hulp valt;
 - In de toelichting is een verduidelijking opgenomen dat de Subsidieregeling de mogelijkheid biedt dat een donor afkomstig uit het buitenland zich bij kan laten staan door meerdere personen, wel geldt als voorwaarde dat de donor slecht door één persoon tegelijkertijd wordt bijgestaan;
 - De regeling zal verlengd worden tot en met 1 september 2031.
- Naast de aanpassingen in de Subsidieregeling zal er in de uitvoering, in samenspraak met de NTS, het volgende worden aangepast:
- De bedragen op het aanvraagformulier zullen overeenkomstig gemaakt worden met de bedragen uit de wijzigingstekst en er zal extra informatie toegevoegd worden over wat er onder «overige kosten» valt op het aanvraagformulier;
 - De NTS zal worden gevraagd de informatie voor donoren verder te actualiseren en uniformeren via de bestaande website en te verspreiden over de verschillende ziekenhuizen via bestaande overleggrems;
 - De NTS zal worden gevraagd om via één van de werkgroepen in te zetten op deze uniformiteit en na te gaan waar de verschillen in aanvragen tussen ziekenhuizen vandaan komen. De verschillen tussen ziekenhuizen zal de NTS bespreken met de betrokken ziekenhuizen;
 - In samenwerking met de NTS zal gedurende de nieuwe looptijd van de Subsidieregeling gekeken worden of het aanvraagproces gedigitaliseerd kan worden.

Ten slotte

Het kabinet hoopt u met deze voorhangbrief voldoende te hebben geïnformeerd over de beoogde wijzigingen en verlenging van de Subsidieregeling.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
S.T.M. Hermans